

Ο ΕΤΓΕΝΗΣ ΚΑΙ Ο ΙΕΡΟΔΙΚΑΣΤΗΣ.

ΤΟ ΚΑΛΗΤΕΡΟΝ ΕΞΩΘΕΝ.

ΑΝΕΚΔΟΤΟΝ τι ἀξιόλογον περὶ τῆς φρικώδους Ἱερῶς Ἐξετάσεως, ἣτις ἤκμαζεν ὄχι πρὸ πολλῆς εἰς τὴν Ἰσπανίαν ἢ Πορτογαλίαν, ἱστορεῖται ὑπὸ τινος Πορτογάλλου· ἀποδείχνει δὲ σαφῶς τίνι τρόπῳ τὰ διαβολικὰ βασανιστήρια ἀναγκάζουν τοὺς ἀνθρώπους νὰ ὁμολογῶσιν ἑαυτοὺς ἐνόχους ἐγκλημάτων, τὰ ὅποια ποτὲ δὲν ἐπραξαν.

Κάποιος εὐγενής, εἰς τὴν Λισσαβῶνα, ἀκούσας ὅτι ὁ ἡγαπημένος ἰατρός του ἐκατηγορήθη ὡς Ἰουδαῖον, καὶ ἐφυλακώθη διὰ τοῦτο ἀπὸ τοὺς ἱεροδικαστάς, ἔγραψεν ἀμέσως πρὸς ἓνα ἐξ αὐτῶν ἐπιστολὴν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐξητοῦσε τὴν ἐλευθέρωσιν τοῦ φίλου του, βεβαιώνων ὅτι αὐτὸς ἦτο Χριστιανὸς ὁρθόδοξος, ὅσον καὶ ὁποιοσδήποτε ἄλλος. Ἡ ἐπιστολὴ ὅμως, ἂν ἢ ἀπὸ τοιοῦτον ἐπίσημον ὑποκείμενον, δὲν ἐκατόρθωσε τίποτε· ὁ ἰατρός ἐστρεβλώθη καὶ ἐβασανίσθη· ὡς δὲ συμβαίνει κοινῶς εἰς τοιαύτας περιστάσεις, εἰς τὴν ἀκμὴν τῶν πόνων του ὁμολόγησεν ὅσα ἤθελαν οἱ ἐχθροὶ του. Τοῦτο παρώρτισε τὸν εὐγενῆ, ὅστις, ὑποκριθεὶς ὅτι ἀσθενεῖ καὶ κινδυνεύει, παρεκάλεσε τὸν Ἱεροδικαστὴν νὰ ἔλθῃ νὰ τὸν δώσῃ τὰς τελευταίας πνευματικὰς συμβουλὰς του.

Εὐθύς ἀποῦ ἦλθεν ὁ Λομνικανὸς, τὸν ἐπρόσταξεν ὁ εὐγενής, ἐνώπιον ἀξιολίστων τινῶν φίλων, νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι εἶναι Ἰουδαῖος, νὰ γράψῃ τὴν ὁμολογίαν του, καὶ νὰ ὑπογράψῃ αὐτήν. Ἐπειδὴ ὅμως ἐκεῖνος εἰς τοῦτο δὲν συγκατένευεν, ἐδιώρισεν ὁ εὐγενής τοὺς ὑπῆρέτας του νὰ βάλωσιν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ ἱεροδικαστοῦ πυρακτωμένην περικεφαλαίαν· οἱ δὲ οἱ ἔσθραν εὐθύς παραπέτασμά τι, καὶ ὁ ἄθλιος Λομνικανὸς ἶδεν ἔμπροσθέν του μέσα εἰς μίαν κάμινον περικεφαλαίαν κοκκίνην ἀπὸ τὴν θερμότητα. Ἡ θεὰ τοῦ νέου τούτου βασανιστηρίου, τὸ ὁποῖον ὠνομάζετο ‘Σιδηροῦς στέφανος τοῦ Λουκά,’ ἐφόβισε τὸν καλόγηρον τόσον, ὥστε ἀμέσως ἔγραψε καὶ ὑπέγραψε τὴν βδελυρὰν ὁμολογίαν. Τότε εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ εὐγενής, ‘Βλέπεις πόσον δεινὸς εἶναι ὁ τρόπος, μετὰ τὸν ὁποῖον φέρεσθε πρὸς τοὺς ἀθλίους ἀνθρώπους! Ὁ δυστυχὴς ἰατρός μου ὁμολόγησε τὸν Ἰουδαϊσμόν ὡς ἢ σύ· ἀλλὰ μετὰ τὴν διαφορὰν ταύτην, ὅτι ἐκεῖνος μὲν ἠναγκάσθη ἀπὸ βασάνους, σὺ δὲ μόνον ἀπὸ φόβον.’

Ἡ ΜΕΝ ἀλήθεια, ὅσον πλέον ἐξετάζεται, τόσον καθαρώτερον ἀναλαμβάνει· ἀλλὰ τὸ ψεῦδος κρύπτει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ ἀφανίζεται, ὡς ἡ νύξ φεύγουσα ἔμπροσθεν τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου.

ΕΝΘΥΜΟΥΜΑΙ ὅτι, ὦν ἀκόμη παῖς, περιῆλθα τὴν ἀγορὰν μετὰ τὸν πάππον μου, καὶ ὅτι ἐστάθμευεν ἔμπροσθεν τοῦ ἐργαστηρίου ἐνὸς ἀνθρώπου, ὅστις ἐπώλει καρπούς. Ἰδὼν ὥραϊα κεράσια, ἠγόρασα, καὶ τὰ ἔβαλα ἐντὸς τοῦ σκιαδίου μου. Ἀφοῦ ἐκάμαμεν ὀλίγα βήματα, ‘Πάππε,’ τὸν εἶπα, ‘αὐτὸς ὁ ἀνθρώπος εἶναι ἀληθινὰ πανούργος, ἐπειδὴ βλέπω τόσα φύλλα καὶ τόσα χαλασμένα κεράσια εἰς τὸ σκιαδίον μου, ὥστε εἶμαι βέβαιος ὅτι εἶχεν ὅλα τὰ καλῆτερα βάλματα ἐξωθεν.’ Ὁ πάππος μου, χαμογελάσας, ‘Υἱέ μου,’ ἀπεκρίθη, ‘ἀφ’ ὧς μεγαλύνῃς ἀκομὴ ὀλίγον, θέλεις γνωρίσῃς ὅτι πολλοὶ ἀνθρώποι εἰς τὸν κόσμον τοῦτον βάλαν τὸ καλὸν ἐξωθεν.’

Προχωροῦντες, ἴδαμεν ἀνθρώπον τινὰ ποικιλοχρῶς ἐνδυμένον, μετὰ γαλανά, κίτρινα, ἢ κόκκινα φορέματα· ἦτο γελωτοποιὸς ἐξ επαγγέλματος. Εἶχε δὲ μίαν τόσον ὥραιαν ὄψιν, διηγεῖτο τόσον ἀστεῖα καὶ ἀλλόκοτα παραμύθια, ἐπαίξε τόσον κωμικὰ παίγνια, καὶ ἐγέλα τόσον τρανὰ, ὥστε μ’ ἐφάνη ὁ πλέον εὐτυχὴς ἀνθρώπος τοῦ κόσμου. Ὁ πάππος μου ἐκάλεσεν αὐτὸν παρὰ μερὰ, καὶ τὸν ἠρώτησεν, ἐάν ἦτο κατ’ ἀλήθειαν τόσον ὑγιὴς καὶ τόσον εὐδαίμων, ὅσον ἦτο κατὰ τὸ φαινόμενον; ‘Ὡ! κύριε,’ ἀπεκρίθη, ‘ἀμποτε νὰ ἦμην! Τὸ χρῶμα τῶν παρειῶν μου δὲν εἶναι παρὰ τοῦ κοκκιναδίου· καὶ, μολονότι φαίνομαι εὐτυχὴς, εἶμαι πραγματικῶς ἄθλιος. Ἐμπορῶ νὰ κάμνω ἄλλους νὰ γελῶσιν, ἀλλ’ ἐγὼ δὲν δύναμαι νὰ γελᾶσω ἐκ καρδίας. Δὲν ὑπάρχει τίποτε πλέον ἀνυπόφορον εἰς τὸν κόσμον, παρὰ νὰ ἦναί τις ὑπόχρεως νὰ φαίνεται εὐτυχὴς, ὅταν ἔχῃ τὴν καρδίαν περιλύπον. Νὰ σὰς εἶπω τὴν ἀλήθειαν, κύριε, εἶμαι κ’ ἐγὼ ἀναγκασμένος νὰ πράττω ὡς τὰ τρία τέταρτα τῶν ἀνθρώπων, δηλαδή, νὰ βάλω τὸ καλὸν ἐξωθεν.’

Πρὸς τὸ ἄκρον τῆς ἀγορᾶς, ἠκούσαμεν τινὰ ὁμιλοῦντα ὑψηλοφώνως. Ρίψαντες ἐν βλέμμα εἰς τὸ ἐργαστήριον, ἴδαμεν ἀνθρώπον, ὁρθιον ἔμπροσθεν μιᾶς τραπέζης, μετὰ σφυρίον εἰς τὴν χεῖρα· ἦτο διαλαλητής, καὶ ἐπώλει διαφόρων εἰδῶν πράγματα ἐπὶ δημοπρασίας· πόσον δὲ ταχέως ἔτρεχαν οἱ λόγοι ἀπὸ τοῦ στόματος του! Δὲν ἦτο, κατ’ αὐτὸν, τίποτε καλῆτερον εἰς τὸν κόσμον παρὰ τὰς πραγματείας του· δὲν ἦλθεν, εἶπε, παρὰ διὰ νὰ ὑποχρεώσῃ τοὺς ἀγοραστάς, πωλὼν εἰς αὐτοὺς εἶδη πολὺτιμα εἰς τὸ ἥμισυ τῆς ἀξίας των· καὶ ἐπρόσθετεν, ὅτι πᾶς φρόνιμος μετὰ τῶν ἀκροατῶν αὐτοῦ ἤθελε κάμειν καλὰ νὰ δαπανήσῃ ὀλίγον εἰς ἀγοράς τόσον ἐπωφελεῖς.

Δύο ἢ τρεῖς φορές ἐκόντησά τὸν πάππον μὲ ἀπὸ τὸν ἀγκῶνα, διὰ νὰ κάμω αὐτὸν ν' ἀγοράσῃ τίποτε· ἀλλ' ἐκεῖνος, κύψας, μὲ εἶπεν εἰς τὸ ὅτιον, 'Δὲν βλέπεις, τέκνον μου, ὅτι αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος βάλλει τὸ καλὴτερον ἔξωθεν·'

Εἰς τὸν δρόμον μᾶς ἀπήντησαν δούλη καὶ δούλος τις, ἀνδρόγυνον, ἐπιστρέφοντες, καθὼς ἡμεῖς, ἀπὸ τὴν ἀγοράν. 'Ἡ νέα ἐφοροῦσε μεταξὺ τὸν φόρεμα ἀνοικτοῦ χρώματος, χρυσᾷ τινὰ πολὺτιμα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, καὶ πλῆθος ποικιλοχρῶν ταινιῶν κρεμαμένων καὶ περιπετομένων. Ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, μὲ τὰ φαρδέα του τσόχινά βρακία, τὸ μεταξὺ τὸν ἐσωκάρδιον, καὶ μ' ἐν φέσιον τῆς Βαρβαρίας ἐπὶ κεφαλῆς, ἔκαμνεν ὄχι ὀλιγωτέραν ἐπίδειξιν τῆς ὑπερηφάνου συζύγου του. 'Α! Α!' εἶπεν ὁ πάππος μου, 'πόσον ἤθελα χαρῆν, ἂν ἔβλεπα τὸν Ἀνδρέαν καὶ τὴν Μαρίαν ταπεινότερα ἐνδυμένους· ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ βάλλουν τὸ καλὴτερον ἔξωθεν.'

Διαβαίνοντας ἀπὸ τὸ σχολεῖον μᾶς ἐπροσκάλεσεν ὁ διδάσκαλος νὰ εἰσέλθωμεν, διὰ νὰ ἀναπαυθῶμεν ὀλίγον· ἀφοῦ ἐκαθίσταμεν, ἤρχισεν ὁ λογιώτατος μίαν μακρὰν συνομιλίαν μὲ τὸν πάππον μου, εἰς τὸ διάστημα τῆς ὁποίας ἐμνημόνευσε τὰ ὀνόματα πολλῶν συγγραφέων καὶ ποιητῶν, ἃ ἀνέφερε μὲ πολλὴν σοφίαν ὁλοκλήρως περιόδους ἀπὸ τὰ συγγράμματα των, εἰς ἐμὲ τότε διόλου ἀκατανοήτους. 'Ὅτε ἀνεχωρήσαμεν, τὸ ὁποῖον πολὺ μ' ἐχαροποίησε, διότι εἶχα ἤδη ἀρχίσειν νὰ χασμῶμαι, μὲ εἶπεν ὁ πάππος, ὅτι ἄνθρωποι τινὲς λαλοῦν μὲ πολλὴν εὐροαιαν λόγον περὶ ὑποθέσεων, τὰς ὁποίας διόλου ἀγνοοῦν, ἃ ἀναφέρουν ἀδιακόπως βιβλία, τῶν ὁποίων δὲν γνωρίζουν παρὰ τὰς ἐπιγραφάς. 'Οἱ τῶντι σοφοί,' ἐπρόσθεσεν ὁ πάππος μου, 'ὁμιλοῦν γενικῶς ὀλίγον καὶ ἀργά, ἃ διὰ τοῦτο δὲν πρέπει ποτὲ νὰ θεωρῶμεν ὡς τὸν πλέον πεπαιδευμένον ἐκεῖνον, ὅστις ὁμιλεῖ περισσότερον ἢ τρανώτερον. 'Ὅταν ἀκούῃς ἄνθρωπον νὰ λαλῇ ταχέως καὶ δυνατὰ, ἐνθυμοῦ τὸν διαλαλητὴν, ὅστις ἐπῶλε τὰς πραγματείας, καὶ λέγε εἰς τὸν ἑαυτὸν σου, Φοβοῦμαι μήπως ἢ αὐτὸς ἦναι ἀπ' ἐκείνους, οἵτινες βάλλουν τὸ καλὴτερον ἔξωθεν.' 'Εμβήκαμεν ἔπειτα εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ν' ἀκούσωμεν τὸν ἐσπερινόν. Συγχρόνως μὲ ἡμᾶς εἰσῆλθε γνωστός τις γηραιός, ὁ ὁποῖος μ' ἐφαίνετο εὐλαβέστατος. Ποτὲ δὲν ἔλειπεν ἀπὸ τὸ στασείδιον του· πάντοτε ἀναπτε δύο ἢ τρία κηράκια ἐμπροσθεν τῶν εἰκόνων· ἂν καὶ ἡλικιωμένος ἢ πολλὰ σωματώδης, δὲν ἡμέλει ποτὲ νὰ προσκυνήσῃ πεντάκις ἢ ἑξάκις μέχρι ἐδάφους· ὅσῃ ὥραν ἐψάλλετο ἡ ἀκολουθία, ἐμουρμουρίζε ἢ αὐτὸς κατ'· μετὰ τὴν ἀπόλυσιν περιερχόμενος ἤσπάζετο εὐλαβῶς ὅλας τὰς εἰκόνας· ὅλας τὰς

νηστείας τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐφύλαττε μὲ τὴν πλέον αὐστηρὰν ἀκρίβειαν· ὅλας τὰς ἐορτάς ἐξώδευσεν ἀναγινώσκων τῶν ἁγίων καὶ μαρτύρων τὰ συναξάρια. 'Ὁ πάππε,' εἶπα ἐγώ, ἀφοῦ ἐκβήκαμεν ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν, 'πόσον καλὸς Χριστιανὸς εἶναι ὁ γέρον ἐκεῖνος! εἶθε νὰ τὸν ὁμοιάζα!' 'Πολλοὶ, ἀγαπητέ μου,' ἀπεκρίθη ὁ πάππος, 'βάλλουν τὸ καλὴτερον ἔξωθεν ἀκόμη ἢ εἰς τὰ τῆς θρησκείας. Φυλάττειν μὲ ἀκρίβειαν ὅλα τὰ ἐξωτερικὰ ἔθιμα, ἀλλὰ τὴν καρδίαν ποσῶς δὲν φροντίζουν νὰ καθαρίσωσιν ἀπὸ τὰ πάθη τοῦ μίσους, τοῦ φθόνου, τῆς φιλαργυρίας, τῆς ὑπερηφανίας, καὶ ἄλλων ὁμοίων, τὰ ὁποῖα εἶναι ὅλα βδελυρὰ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Εἶναι οἱ τοιοῦτοι ἀπόγονοι ἐκείνων, πρὸς τοὺς ὁποίους εἶπεν ὁ Χριστὸς, "Οὐαὶ ἡμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι, ὑποκριταί! ὅτι παρομοιάζετε τάφοις κεκοιναμένοις, οἵτινες ἔξωθεν μὲν φαίνονται ὡραῖοι, ἔσωθεν δὲ γέμουνσιν ὀστέων νεκρῶν καὶ πάσης ἀκαθαρσίας." Νὰ ἐπαγγέλλεται τις τὸν πλούσιον ὅταν ἦναι πτωχός, ἢ τὸν γραμματισμένον ὅταν ἦναι ἀγράμματος, εἶναι τῶντι ἀνόητον καὶ κακόν· πολὺ ὅμως χειρότερον εἶναι νὰ ἐπαγγέλλεται τις τὸν θρησκον, ἐνῷ οὔτε τὸν Θεὸν ἀγαπᾷ, οὔτε τὰς ἐντολάς του ζητεῖ νὰ ὑπακούῃ. Πρὸ πάντων, λοιπόν, ἀγαπητέ μου, φυλάττου μὴ βάλλῃς τὸ καλὴτερον ἔξωθεν εἰς τὰ τῆς θρησκείας.'

ΜΗΤΡΙΚΗ ΑΓΑΠΗ.

ΓΥΝΗ τις, ὁφύπτως τοῦ ἡμετέρου τάγματος, ἢ ὁποία εἶχε μᾶς ἀκολουθήσειν καθ' ὅλην τὴν ἐκστρατείαν, ὑπέστρεφεν ἀπὸ τὴν Μόσχαν, φέρουσα ὁμοῦ εἰς μίαν ἄμαξαν πέντε μικρὰ παιδία, καὶ ὅλους τοὺς καρπούς τῆς βιομηχανίας της. Φθάσασα εἰς τὸν ποταμὸν Οὐόπαν, ἐθαύρησε μὲ φρίκην τὸν ὀρμητικὸν ῥύακα, ὅστις ἠνάγκαζεν αὐτὴν νὰ παραιτήσῃ ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τὴν μικρὰν της περιουσίαν, καὶ τὴν μέλλουσαν ζωοτροφίαν τῶν τέκνων της. Πολλὴν ὥραν ἔτρεχεν ἐπάνω κάτω, ζητοῦσα νέον πέρασμα· τέλος δὲ, ἐπιστρέψασα ἀπηλπισμένη ἀπὸ τὴν ματαιίαν αὐτῆς ἐρευναν, εἶπεν εἰς τὸν ἄνδρα της, 'Βλέπω ὅτι ἀνάγκη πᾶσα νὰ τὰ ἀφήσωμεν ὅλα· ἀδοκιμάσωμεν μόνον τὰ τέκνα μας νὰ σώσωμεν!' Εἰποῦσα τοῦτο, ἐπῆρε τὰ δύο νεώτερα ἀπὸ τὴν ἄμαξαν, καὶ τὰ ἔβαλεν εἰς τοὺς βραχίονας τοῦ ἀνδρός της. 'Ἴδα τὸν ταλαίπωρον πατέρα νὰ σφίγγῃ τὰ ἀθῶα τέκνα, καὶ μὲ τρέμοντα πόδα νὰ διαπερνᾷ τὸν ποταμόν· ἐνῷ ἡ συμβία του, γονατισμένη εἰς τὸ χεῖλος τοῦ ποταμοῦ, ποτὲ μὲν ἐρρίπτεν ἀνήσυχτα βλέμματα εἰς τὸν ἄνδρα της, ποτὲ δὲ ὕψονε τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὸν οὐρανόν·